

TAJNÉ

Výtisk číslo: 25

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ
Důvod: 490-2000 - N/A/80
26.04 PhDr. Alena Nosková
Podpis:

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

106

Č. j.: inf. 03224 106
Počet listů: 11
Počet výtisků: 27
Den vydání: 14. prosince 1989

OBSAH

Informace o politické situaci v krajích k 14. 12. 1989

Informace o politické situaci v krajích k 14. 12. 1989

Podle zpráv krajských (městských) výborů se v názorové hladině projevuje značná nejednota na průběh událostí mezi komunisty i ostatními bezpartijními. Shodují se pouze v tom, že ÚV KSČ v uplynulém období dělal politiku bez lidí, nerespektoval kritické připomínky členské základny, a proto muselo dojít k současnému stavu. Komunisté požadují, aby se ÚV KSČ rozhodně očistil od těch, co stranu zavedli do krize i dalších, kteří zneužili funkce k osobnímu obohacení a začal znovu formovat stranu, která by získávala své oprávněné místo v procesu nápravy minulých chyb.

Poctiví komunisté, kteří těžce prožívají rušení ZO KSČ i ostatní telefonicky přímo prosí, aby vedení KSČ začalo již denně řídit celou stranu. Tento požadavek se v informacích nepřetržitě opakuje delší dobu. K tomu je navrhováno v Čs. televizi a rozhlase pravidelně každý den ve vymezeném čase rozebírat argumenty, útočící na celou stranu a poctivé členy, začít dělat naši propagandu a postupně přímou účastí vedoucích funkcionářů strany obnovovat spojení KSČ s pracujícími. Je upozorňováno, že současná nečinnost, bezradnost, napomáhá k další ztrátě důvěry v KSČ a ke snižování její akceschopnosti. Komunisté okresu Karlovy Vary (Západočeský kraj) jsou uvedeným stavem znepokojeni (obsah dopisu je v příloze).

Stále je požadován rychlejší tok informací shora dolů a vyšší fundovaná argumentační pomoc ze strany centrálních orgánů pro řešení současné politické situace. V různých telefonátech je vyjadřován názor, proč řadoví komunisté a ostatní občané musí tlačit vedení strany k dalšímu postupu. Mnoho lidí jde ještě za KSČ, vedení to však musí brát na vědomí, podle toho jednat a rozhodovat. V současné době je požadováno zvláště stanovisko k volbám prezidenta, jednak k návrhům na kandidáta, vzneseným na několika okresních konferencích, ke způsobu provedení volby a k tomu, koho mají členové KSČ podporovat. POV KSS Martin (Středoslovenský kraj) doporučilo provést volbu prezidenta ČSSR formou lidového referenda.

Požadavky na volbu z více kandidátů zazněly i na okresních konferencích ve Středočeském kraji. Předsednictvo KV KSČ uvedeného kraje doporučuje, aby byla provedena lidovým referendem a tak byly naplněny demokratické ideály. Podobná doporučení na lidové referendum jsou vyjadřována i z dalších krajských výborů strany. V Severočeském kraji je kritizováno, že nečinným přístupem centra k přípravě volby prezidenta se strana dostává do hlubší pasivity.

Ve všech okresech Středočeského kraje je vyslovován nesouhlas s kandidátem V. Havlem. OV KSČ Praha-východ signalizuje, že sdělení Čs. rozhlasu : "u kulatého stolu bylo dohodnuto provedení volby prezidenta ve Federálním shromáždění a bude jím bezpartijní" vyvolalo mezi členy strany velké rozladění. Požaduje se lidové referendum.

Pod tlakem Občanského fóra a stávkových výborů odstupují funkcionáři a někde i vedoucí hospodářští pracovníci. Mnozí z nich jsou však odmítáni v podnicích a závodech i v případech, kdy se ucházejí o zaměstnání, na které není zapotřebí zvláštní kvalifikace. Například v okrese Olomouc (Severomoravský kraj) byli tři pracovníci odmítnuti, protože pracovali pro KSČ s náznakem, že jde o mafiánskou až fašizující organizaci, tedy slovy, kterých použil doc. Komárek. Z uvedeného je zřejmé, že je sice demokracie, ale nerespektují se ani dosud platné zákony. Podobnou situaci signalizuje západoslovenský KV KSS. Požaduje se, aby vláda, Federální shromáždění zabezpečily právo na práci každému občanovi a čelily útokům na členy strany i další pracovníky. Mimo to zastavily provokace proti stranickým orgánům a organizacím, ve kterých je vyhrožováno i pověšením komunistů. Severomoravský KV KSČ požaduje, aby se KSČ tvrději postavila proti provokacím typu "zdi hanby" před OV KSČ v Olomouci. Je také požadováno, aby bylo přijato a zveřejněno stanovisko k sametové revoluci z hlediska, že například v okrese Šumperk vedoucí hospodářští pracovníci mají strach zaměstnat komunisty (konkrétní jména jsou k dispozici).

V aparátech strany se projevují obavy o další uplatnění. V informaci MěV KSČ Praha se připomíná, že doplněk k souboru opatření řeší jen hmotnou stránku, ne však otázky rekvalifikace, dalšího pracovního zařazení a využití dosavadních zkušeností.

V některých místech je ze ZO KSČ vytvářen tlak na přebudování struktury stranického aparátu a snižování počtu pracovníků odmítáním placení členských příspěvků (Karlovy Vary, Rokycany, Klatovy - Západočeský kraj). Jihomoravský KV KSČ v informaci uvádí, že návrh nové stupnice členských příspěvků přinesl částečné zklidnění, přesto však je přijímán rozporně. Snížení u příjmů nad 4 000 Kčs se vítá, ale úprava u příjmů do 2 200 Kčs je kritizována s tím, že tito členové budou platit více než dosud.

V zemědělství narůstají tlaky na rozhodnutí komunistů, aby vstoupili do nově se tvořící zemědělské strany (Olomouc).

Okresní výbory strany začaly vyvíjet úsilí k obnově stranické činnosti v nových podmínkách. Například v okrese Olomouc (Severomoravský kraj) bezprostředně po okresní konferenci byly vytěženy kritické připomínky z diskuse a náměty k Akčnímu programu strany. Z vlastní iniciativy vedení OV se realizuje usnesení ke změně struktury aparátu OV, řízení stranických organizací ve změněných podmínkách s cílem vyvést okresní organizaci z útlumu. Zapojit se do naplňování Akčního programu novými přístupy odpovídajícími současnému stavu politické situace v okrese. Političtí pracovníci jsou zařazeni do jednotlivých center s vysokou koncentrací komunistů, základních organizací i jiných struktur. Intenzivně se řeší potřeby v oblasti stranické výstavby, které vyplývají ze zániku ZO KSČ v řadě míst (38). Zabezpečují se operativně úkoly v oblasti hospodaření strany, ochrany majetku a skartace podle směrnic.

Občanské fórum neustále rozšiřuje okruh své působnosti. Zástupci OF z větších měst iniciativně napomáhají zakládání OF v místech, obcích, podnicích, dužstvech atd. Vznikají OF učitelů a dalších profesí. V okrese Komárno /Západoslovenský kraj/ učitelé - členové OF využívají k lepení plakátů žáky základních škol.

V jednotlivých podnicích a institucích OF nadále stupňují své požadavky a zvyšují nátlak na komunisty. V ČKD závod Kompresory Praha 9 Občanské fórum každý den nastoluje další otázky týkající se bývalého Sanopsu, rekreačních zařízení KSČ, budov okresních a krajských výborů KSČ a tak podobně. Osočováním řadových členů strany na pracovištích vyvolává trvalou atmosféru strachu mezi komunisty. Řada z nich nedokáže těmto tlakům odolávat a odchází ze strany.

Veřejné shromáždění OF v Praze 7, kterého se zúčastnilo cca 1 000 lidí, nebylo pokračováním u kulatého stolu, ale vyložene útokem na KSČ. Z jednání vyplynulo, že Občanské fórum již nebere ohled na argumenty Klubu obrody. Výhrady byly i k vystoupení zástupců ČSL a ČSS. Studenti zastávají stanovisko, že s touto formou nesouhlasí a tyto otázky vyřeší vlastní cestou. Řada lidí svůj nesouhlas vyjádřila odchodem ze shromáždění. V agitačních střediscích v Praze 7, stejně jako v celé Praze, probíhají podpisové akce, jejichž cílem je vyjádření nedůvěry poslancům zastupitelských sborů.

V Praze narůstají problémy v agitačních střediscích předaných Občanskému fóru. Dochází k případům, že OF rozežene probíhající schůzi ZO KSČ v místě bydliště a agitační středisko obsadí. OF například v Českých Budějovicích požaduje od KV KSČ osobní automobil. V Prachaticích /Jihočeský kraj/ požaduje

Občanské fórum uspořádat referendum k odstranění pomníku Klementa Gottwalda atd. Akce OF v Brně šly tak daleko, že v pondělí byli pracovníci MěV KSČ podrobeni prohlídce, stejně tak i jejich vozidla, včetně služebních.

V Jihomoravském kraji je požadováno rozhodné stanovisko ke snahám znevažovat úlohu Kl. Gottwalda v historii Československa. Komunista Šudol z Kladna upozornil, že na pomníku Klementa Gottwalda vedle ÚV KSČ v Praze jsou jeho ruce pomalovány červenou barvou.

Nadále dochází k ukončování členství v KSČ. K 13. 12. 1989 evidují OV (MěV) KSČ podle neúplných údajů celkem 42 397 případů. Znamená to, že od 8. 12. požádalo o ukončení členství téměř 18 000 členů strany. K ukončování členství dochází i u ČSLA (známo je minimálně 50 případů). Ke 13. 12. 1989 ukončilo činnost 1 479 ZO KSČ, což představuje nárůst oproti 8. prosinci o 948 organizací. Za období od 17. 11. 1989 projevilo zájem o vstup do strany 1 058 občanů, z toho 103 bývalých členů KSČ. V Západoslovenském kraji byly zaznamenány ojedinělé případy, že komunisté, kteří v minulých týdnech odevzdali členské průkazy, žádají nyní o jejich navrácení. V řadě podniků přesáhlo ukončování členství 10 % ze členské základny. V Praze 9 například představují odchody ze strany v Tesle Hloubětín asi 10 %, v ČKD 13 %, v Avii 16 % a v závodech Praga 17 %. (Pozn. V celkových údajích jsou započtena čísla z Východočeského kraje známá k 8. 12. 1989).

Poznatky z obvodu Praha 9 ukazují na stále sílící názor v aparátě OV KSČ a stále větším počtu základních organizací, že na mimořádném sjezdu KSČ je potřebné obhájit existenci stranických organizací na pracovištích i za cenu schůzování mimo podniky. Nepřipustit převádění komunistů do míst bydliště, což by vedlo k dalšímu výraznému snížení členské základny pro ztrátu víry v sílu strany.

Ve stanoviscích přicházejících ÚV KSČ mimo již dříve uváděné náměty, se komunisté vyjadřují k Akčnímu programu strany, doporučují zajistit hlubší znalost komunistů o parlamentní demokracii, zdůrazňují odpovědnost hlavy státu za vývoj země. Požadují, aby se strana postupně postavila do čela různých politických proudů a jejich stanoviska sbližovala, zahájila dialog s mladými lidmi.

Komunisté vyjadřují nedůvěru k práci masových sdělovacích prostředků, zvláště Čs. televizi, dotazují se, zda v ní působí komunisté. Dnes to vypadá tak, že jsou všichni členy Občanského fóra. Opakovaně požadují přehodnotit návrh úpravy cen stranického tisku, zvláště Rudého práva a Pravdy, které by měly nadále zůstat jediným objektivním informačním prostředkem členské základny. Dále jsou dotazy k tomu, jak a do kdy budou základní organizace seznámeny se snížením stranického aparátu, vznášeny jsou dotazy ke stávkovému hnutí studentů apod. Je kritizováno, že dosud nebyly uzavřeny události ze 17. listopadu 1989, což poškozuje práci strany.

V ojedinělých případech, i když tyto požadavky nejsou nové, je požadováno, aby KSČ prosazovala požadavek zavedení milionářské dávky a tato byla využita ve prospěch národního hospodářství ČSSR. Opakovaně je požadováno pravdivě reagovat na leták "Sladký život" o výši příjmů čelných představitelů čs. státu a KSČ. Dnes je to podmiňováno i návratem bývalých členů do strany. Je doporučováno platy funkcionářů KSČ projednávat na sjezdu, případně na zasedání ÚV KSČ. Odbourat všechny jejich výhody.

V souvislosti s přehodnocením vstupu spojeneckých vojsk do ČSSR v roce 1968 je komunisty doporučováno nezapomínat na to, že v té době docházelo k pronásledování poctivých lidí, k vyhrožování fyzickou likvidací, zejména komunistům atd. Někteří lidé byli dohnáni až k sebevraždě. Tuto skutečnost přiznávají i někteří politici i z tohoto období, kteří potom opustili ČSSR.

V **docházejících dopisech (rezolucích)** je **požadováno** na mimořádném sjezdu KSČ **zaujmout stanovisko k Demokratickému fóru komunistů**, neboť se na jeho vytváření názory členů strany různí. Je podporován návrh na s. Adamce za prezidenta republiky. Jednotlivě též i s. Urbánka, Čuby a Císaře.

Na doplnění údajů o výsledcích mimořádných okresních konferencí uvádíme, že na konferencích konaných ve dnech 9. a 10. 12. 1989 bylo zvoleno celkem 1 602 delegátů s hlasem rozhodujícím. Z toho je 86,4 % mužů a 13,6 % žen. Podle věkového složení je 0,9 % do 25 let, od 26 do 30 je 5,2 %, od 31 do 35 je 14,6 %, od 36 do 40 je 29,4 %, od 41 do 50 je 40,2 %, od 51 do 60 je 7,1 %, nad 60 let 2,6 % delegátů. Celkem 50,5 % zvolených vstoupilo do KSČ po roce 1971, 18,8 % delegátů po roce 1981. Podle sociálního složení je 31,9 % dělníků z průmyslu, zemědělství, mistrů a THP je 18,8 %. Na sjezd bylo zvoleno 24 dosavadních členů ÚV KSČ a ÚV KSS, 46 členů KV a 431 členů okresních výborů strany.

Člen PÚV KSČ soudruh Válek byl zvolen na okresní konferenci jako delegát mimořádného sjezdu strany. (V době vydání minulé vnitrostranické informace nebyl dosud jeho dotazník předán. Bylo tak učiněno později).

Návrh dopisu

Předsednictvu FS ČSSR

P r a h a

V Praze dne 12. 12. 1989

Vážení soudruzi,

doporučujeme, aby volba prezidenta Československé socialistické republiky byla provedena z více kandidátů lidovým referendem a byly tak naplněny demokratické ideály. Požadavky na volbu z více kandidátů zazněly i na mimořádných okresních konferencích KSČ, hovoří o nich komunisté na mnoha místech v kraji. Předsednictvo KV KSČ je přesvědčeno, že právě forma referenda je nejdemokratičtější a byla by jasným důkazem, že všechny rozhodující složky našeho politického života, KSČ nevyjímaje, se upřímně zasazují o pluralismus názorů, chtějí důsledně uskutečňovat politiku s lidem a pro lid.

Předsednictvo středočeského KV KSČ

Na vědomí: předsednictvu ÚV KSČ

13.39

☎

121939 uvksc c

156261 kscv c

UOTT ju

predsednictvo uv ksc
p r a h a

v karlových varech 13.12.89

vazeni soudruzi, ..

komuniste okresu karlovy vary jsou vazne zempokojeni malou
akceschopnosti uv a predevsim puv ksc.

v soucasnem obdobi, kdy obcanske iniciativy a politicke
strany operative reagují na vzniklou situaci a ofenzivne
pusobi na vedomi nasich obcanu puv ksc nevyvijí ideologicke
oblasti dostatecnou cinnost a jeho clenove nevystppují v masove
sdelovacich prostredcich. to ma za nasledek ztratu duvery
v ksc u dalsich obcanu vcetne clenu strany.

komuniste, ale i bezpartijni pravem pozadují vetsi aktivitu
komunistu v masove sdelovacich prostredcich.

viz vystoupeni of v csl. televizi 12.12.89 po televiznich
novinach k volbe presidenta republiky - za ksc nevystoupil
nikdo.

sve nadeje na udrženi socialistickeho vyvoje v nasi republice
spojují s politikou ksc. proto zadame puv ksc aby situaci
zavzilo a prijalov uvedenem smeru okamzita a razna opatreni,
ktera by vedla k posileni duvery obcanu v politiku a hlavne
akceschopnost ksc.

za okresní organizaci ksc

jaroslav borka, vedoucí tajemník ov ksc

156261 kscv cm

I n f o r m a c e o v ý v o j i členské základny k 14.12.1989

K r a j	Ukončená činnost ZO KSČ	Odevzdané legitimace KSČ	Noví členové KSČ	Zájem bývalých členů o vstup do KSČ
MěV P r a h a	274	8 360	127	1
Středočeský	315	4 549	50	6
Jihočeský	70	2 100	35	-
Západočeský	115	3 256	110	16
Severočeský	164	3 000	104	28
Východočeský *	57	3 717	6	15
Jihomoravský	93 + 8 CZV	5 100	71	1
Severomoravský	160	5 900	100	5
MěV Bratislava	73	963	49	10
Západoslovenský	114	1 786	2	5
Středoslovenský	30	3 000	250	9
Východoslovenský	14	666	154	7
C e l k e m	1 479	42 397	1 058	103

* přesnější údaje kraj nedodal